

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА
ФРАНКА**

Кафедра туризму географічного факультету

*Кафедра країнознавства і міжнародного туризму факультету
міжнародних відносин*

UNIWERSYTET GDAŃSKI

Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ

КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

**ГЕОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА І ТУРИЗМ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

Матеріали

XI наукової конференції з міжнародною участю

Львів–Ворохта, 15–17 вересня 2017 р.

Львів – 2017

УДК 338.48(4)

Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали XI наукової конференції з міжнародною участю (Львів–Ворохта, 15–17 вересня 2017 р.). – Львів, 2017. – 276 с.

Матеріали наукової конференції охоплюють особливості реалізації державної політики в галузі туризму, розробки туристичного продукту, економічного забезпечення туризму, просторового поширення туристичних ресурсів, специфіки підготовки фахівців для туристичної галузі, розвиток спеціалізованих видів туризму, історію туризму.

Авторами збірника є провідні вчені та молоді науковці України, Польщі, Білорусі та Болгарії.

Рецензенти:

Мальська М.П., д-р екон. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Антонюк Н.В., д-р істор. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Мельник А.В., д-р геогр. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Michalski Tomasz, dr hab., profesor, Instytut Geografii, Uniwersytet Gdański

Кравців В.С., д-р екон. наук, професор, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.Долішнього» НАНУ

Шульц С.Л., д-р екон. наук, професор, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.Долішнього» НАНУ

канд. геогр. наук: Біланюк В.І., Каднічанський Д.А., Гамкало М.З., Романів П.В., Манько А.М., Пандяк І.Г.

Рекомендовано до друку Вченою Радою географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 7 від 14.09.2017 р.)

Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Матеріали конференції видано за сприяння:

Управління туризму Департаменту розвитку Львівської міської ради та

Управління туризму та курортів Львівської обласної державної адміністрації

© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2017

© Автори статей, 2017

Рутинський М. Й. Вклад учених із родини Заклинських у вивчення та популяризацію туризму і рекреації на західноукраїнських землях у XIX – XX століттях / М. Й. Рутинський // Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід. Матеріали XI наук. конф. з міжнар. участю (Львів–Ворохта, 15–17 вересня 2017 р.). – Львів, 2017. – С. 133–135.

Рутинський М. Й.

Вклад учених із родини Заклинських у вивчення та популяризацію туризму і рекреації на західноукраїнських землях у XIX – XX століттях

Родина Заклинських – Олексій Онуфрійович Заклинський (1819–1891), Роман Гнатович Заклинський (1852–1931), Корнило Гнатович Заклинський (1857–1884), Богдан Романович Заклинський (1886–1946), Осипа Заклинська (1894–1972), Ростислав Романович Заклинський (1887–1974), Корнило Романович Заклинський (1889–1966) і ін. – внесла помітний вклад у розвиток туризмознавства і краєзнавства, історії і географії, народознавства та етнографії західної України [1]. Родинний архів Заклинських (ф. 48 у ЛНБ ім. В. Стефаника) містить сотні публікацій і рукописних начерків, щоденники подорожей краєм і поза його межами, багату епістолярну спадщину, з яких можна почепнути цінні свідчення щодо краєзнавче-туристичного й пластунського активно-туристичного руху на західноукраїнських землях, особливостей розвитку української таборової й літницької рекреації, функціонування курортів і т. і.

О. О. Заклинського пам'ятають, передусім, як організатора Руської Ради у Львові й співавтора “Прошення...” (1848) до цісаря про “заведення руської мови в школах, де переважають українці, у вищих школах, друкування законів для галичан народною мовою і аби знали її місцеві урядники...”, як літописця епохи в праці “Записки... приходника...” (1890) [2], автора пісень, доповідей і народознавчих есеїв у періодиці.

Р. Г. Заклинський є відомим письменником, науковцем і педагогом, громадсько-просвітницьким діячем. У його творчому доробку: мемуари і щоденники, підручники і десятки статей у періодиці. Основними географічними працями вченого є “Географія Руси. Ч.1: Русь Галицька, Буковинська й Угорська” (1887) [3], “З нашої етнографії. Бойки. Гуцули. Лемки” (1887) [4], “Про живоплоти і ліси” (1891), “За слідами Федьковича: Записки з прогульки по Буковині” (1905) [5], “Українські кольонії” (1919). Його молодший брат К. Г. Заклинський – не менш відомий письменник, науковець і громадсько-

просвітницький діяч. У його творчому доробку: листи і щоденники, записи українського фольклору, історичні монографії і статті у періодиці, у т. ч. щодо розвитку гімназійного мандрівництва як складової системи освіти. А його син – М. Р. Заклинський – відомий серією українознавчих публікацій [6] у діаспорній пресі США, у т. ч. спогадами і нарисами з історії мандрівництва, таборування й літникування в Карпатах [7].

Б. Р. Заклинський – член НТШ, письменник, педагог і громадський діяч – є автором десятків художніх творів, навчальних і наукових праць з українознавства. Основними географічними працями вченого є “Опис рідного краю” (1913) [8], “Маленька географія України” (1915, 1917) [9], “Що треба знати кожному Українцеві” (1915) [10]. У добу виборювання українцями незалежності Б. Заклинський сформулював поняття “Український патріотизм” – “се щира любов до свого рідного народу і до рідного краю. А патріот – се та людина, що збирається допомогти своєму народові та працює для сього з усіх своїх сил” [10, с. 3]. А в працях “Історія українського виховання: педагогія” (1919), “Національне виховання” (1927), “Про народну течію у вихованні (1927), “Діяльна школа” (1927), “Виховання провідників” (1928) обґрунтував значущість у системі методів вітчизняної педагогіки пізнавально-виховних екскурсій і краєзнавчого туризму, пластового руху, спорту й оздоровчої рекреації у літніх вишкільних таборах.

Не менш розмаїту творчу спадщину залишила його дружина О. Заклинська – учителька й організаторка дитячого екскурсійно-туристичного руху, письменниця й учений-валеолог, автор книги “Як добути красу і задержати молодість та здоровля” (1929) [11], в якій популяризувала серед жіноцтва принципи здорового способу життя, користування мінеральними водами й моршинською сіллю, загартування й оздоровчого літництва на кліматичних курортах Карпат. Цінним джерелом історико-географічної інформації є епістолярна спадщина письменниці, що містить замальовки карпатських курортів і літницьк, організації рекреаційного дозвілля, організації шкільних екскурсій, власних подорожей, таборування дітей Святослава (нар. 1915), Олени (нар. 1916) і Орисі (нар. 1918) і т. і.

Р. Р. Заклинський, як і його старший брат, був відомим науковцем (правником, географом¹, істориком, музезнавцем, фольклористом), редактором низки українських журналів і газет, громадсько-просвітницьким діячем. Його окремі статті, щоденники і рукописні есеї цікаві в аспекті висвітлення реалій дозвілля й туризму українців по різні береги Збруча в міжвоєнну епоху ХХ ст. Краєзнавчі праці його молодшого брата К. Р. Заклинського публікувалися в

¹ Закінчив географічний факультет Самаркандського педінституту (1941).

часописі “Підкарпатська Русь” та іншій періодиці Чехословацької республіки.

Література:

1. *Арсенич П.* Заклинські / П. Арсенич. – Івано-Франківськ : БВ, 1995. – 55 с.
2. *Заклинський О.* Записки пароха Старих Богородчан. – Торонто: Добра книжка, 1960.
3. *Заклинский Р.* География Руси. Ч.1. Русь галицкая, буковинская и угорская. – Львів: Просвіта, 1887. – 150 с. + кар.
4. *Заклинський Р.* З нашої етнографії. Бойки. Гуцули. Лемки // Народна часопись. – Львів, 1887. – № 12–14.
5. *Заклинський Р.* За слідами Федьковича: Записки з прогульки по Буковині. Відбитка. – Львів, 1905.
6. *Заклинський М.* Вклад України в світову культуру. – Б.м., б.р. – 66 с. тощо.
7. *Заклинський М.* Опис мандрівки по Карпатах // Пізнай свій рідний край: Бібліотека для молоді “Ранок”, 1937. та ін.
8. *Заклинський Б.* Опис рідного краю. – Львів, 1913.
9. *Заклинський Б.* Маленька географія України. – Відень, 1915.
10. *Заклинський Б.* Що треба знати кожному Українцеві. 3-є вид. – Відень: накладом Союзу Визволення України, 1916.
11. *Заклинська О.* Як добути красу і заховати молодість та здоровля. – Львів: Весна, 1929. – 194 с.